

Men selv om de som lever i fremtiden har den samme moralske statusen som vi som lever i dag, er det mulig å argumentere for at vi likevel kan ha et noe mindre ansvar for fremtidige generasjoner. Jo fjernere frem i tid noen lever, jo vanskeligere er det å forutsi konsekvensene av en handling. Dette kan tale for at vi bør prioritere handlinger som påvirker lykken til dem som lever i nær fremtid. Et annet argument er at de som lever i fremtiden, antakelig vil ha bedre teknologi enn vi har i dag, og at det dermed er en mer effektiv ressursutnyttelse å overlate til fremtidige generasjoner å løse noen problemer. Men dette argumentet forutsetter selvsagt at vi ikke ødelegger grunnlaget for å opprettholde en sivilisasjon med tilgang på avansert teknologi i fremtiden.

Har naturen og arter moralsk status for utilitarister? La oss tenke oss at en kommune skal ta stilling til om en entreprenør bør få tillatelse til et boligbyggingsprosjekt i et våtmarksområde. Området er habitat for den truede arten storsalamander. Hvordan vil en utilitarist vurdere problemstillingen? Behovet for flere boliger kan tale for å gi tillatelse til utbyggingen. Men hvilken vekt bør kommunen legge på vernet av salamanderne? Det at hver enkelt salamander får litt dårligere livskvalitet, kan kanskje tillegges noe vekt. Dette forutsetter selvsagt at storsalamandere har et nervesystem som gjør dem i stand til å oppleve lidelse. Men for en utilitarist er det kun enkeltindivider, og ikke arten, som har moralsk status. Det har altså ingen egenverdi å bevare arten storsalamander. Hvis vi skal gå inn for å bevare en art, er det for en utilitarist ikke av hensyn til arten selv. Mange arter har selvsagt viktige *funksjoner*. Rovfugler holder gnagerbestanden nede, bier sørger for pollinering, og mange plante- og dyrearter kan vise seg å være verdifulle genreservoarer. Men funksjonen til den norske

storsalamanderbestanden er kanskje først og fremst å glede en liten gruppe amfibieentusiaster. I en utilitaristisk kalkyle er dette hensyn som lett vil måtte vike for hensynet til gode boliger.

For utilitarister har bevaring av villmark og biologisk mangfold altså bare verdi i den grad det bidrar til å øke velferden til dyr eller mennesker. Det at utilitarismen i begrenset grad gir et forsvar for bevaring av natur, har av mange blitt sett på som en svakhet. Det har blitt møtt av kritikk fra både pliktetisk og dydsetisk hold.

16.6 Vurderingssituasjoner: Bør en handling som allerede er utført, roses eller klandres?

Tenk deg at du kommer hjem fra en festlig natt, og bestemmer deg for å tilberede frossenpizza. Idet pizzaen er i ovnen, sovner du, og noen timer senere blir du reddet ut av et brennende leilighetskompleks. En beregning av de forventede konsekvensene ville antakelig komme ut med at man ikke bør lage mat som krever varmebehandling når man er veldig trøtt eller påvirket av alkohol. Risikoen for katastrofale følger vil normalt veie tyngre enn gleden over å spise pizza i stedet for brødskive. Men selv om vi kan være enige om at du ikke valgte det riktige handlingsalternativet, er det et annet spørsmål i hvor stor grad du burde klandres for handlingen din.